

[Stinus]

stilling, der skal tages nu, kan ikke afvente en sådan undersøgelse, som formentlig vil tage 2-3 år.

Forud for en afgørelse om stationering af nye rakettyper i Europa bør foretages, hvad jeg vil kalde en trusselsbedømmelse i den øjeblikkelige situation - udenrigsministeren har for et øjeblik siden på dette sene tidspunkt gjort et forsøg herpå. Et vigtigt spørgsmål er naturligvis, om der er våbenbalance mellem Øst og Vest. Det er givet, at stationeringen af russiske SS-20 raketter for 2 år siden forrykkede balancen inden for atomvåben med mellemdistancerækkevidde. Der var tale om et nyt russisk rustningsinitiativ, selv om russerne dengang udtalte og stadig fastholder, gentaget af Gromyko for et par dage siden, at der var tale om modernisering af bestående rakettyper - man genkender ordvalget. Dette russiske rustningsinitiativ kunne af NATO opfattes som en ny trussel, og der er ingen grund til ikke at gøre dette klart for Sovjetunionen.

Men har de russiske SS-20 raketter forrykket balancen? Inden for mellemdistancerækkevidden er svaret måske nok ja, men meningerne er delte. I den store sammenhæng, hvor man foruden mellemdistanceraketter medregner de strategiske atomvåben og de taktiske atomvåben, er svaret afgjort nej; her er NATO klart overlegen.

Sovjetunionen kalder sine SS-20 raketter en modernisering. I debatten om de nye krydsermissiler og Pershing II-raketterne er der også blevet talt om modernisering, og om man taler om modernisering eller nye våbentyper på begge sider, er jo egentlig ligegyldigt. Der er tale om en optrapning, en spiral uden ende. Når den ene part moderniserer, må den anden part straks besvare dette med en modernisering, udtrykt af udenrigsminister Gromyko på denne måde: vi lader os ikke overhale på dette område. Og dette sker på et tidspunkt, da kapaciteten hos begge parter til at ødelægge hinanden eksisterer til overmål.

Det radikale venstre finder, at spiralen skal brydes, og vi finder ikke, der er saglig grund til at blive nervøs, fordi Sovjetunionen på ét område inden for atomvåbnene: mellemdistancevåbnene, har fået et nyt våben. Planerne om de nye raketter er et tegn på nervøsitet.

Når Sovjetunionen nu siger, at man er parat til at forhandle, er vi det så også? Hvordan er vores, NATOs, forhandlingsoplæg? Jeg spørger udenrigsministeren. Det burde vel have været klart før raketplanerne. Er NATO klar til at spille tilbage til Sovjetunionen nu, eller skal der først handles i nervøsitet med en beslutning om produktion og stationering af de nye raketter? Ingen tror jo på, at de raketter, som først er blevet produceret, ikke også bliver anbragt.

Der tales i denne sag om prestige: USAs prestige, Vesttysklands prestige, NATOs prestige. Afgørelsen skulle nu nødvendig blive et spørgsmål om prestige eller tab af samme. Men vil det i øvrigt ikke være et større tab af prestige ikke at spille op til det russiske forhandlingsudspil? Efter det radikale venstres opfattelse jo. Et NATO-forhandlingsudspil skal komme før en eventuel beslutning om produktion og stationering af nye rakettyper. Hvad skal forhandlingsudspillet gå ud på? Ja, det skal bl. a. indeholde et udspil om mellemdistanceraketter. NATO skal spørge russerne: er I parate til at stoppe produktionen og begrænse antallet af SS-20 raketter? Kan vi nå til en aftale om mellemdistancevåben? Dette har jo endnu ikke været prøvet, og før sådanne forhandlinger har fundet sted, er der intet grundlag at træffe beslutning på. Udtrykt lidt militært: det radikale venstre ønsker, at NATO skal gå i offensiven på fredelig vis.

Det kan altid diskuteres, hvor lang tid der skal gives til forhandlinger, men 6 måneder er for lidt. I øjeblikket er produktionen af krydsermissiler forbudt i henhold til SALT II-aftalens protokol. Denne udløber om 2 år, og det vil da være naturligt at sige, det er de to år, der skal bruges til forhandlinger.

Den danske forsvarschef, general K. Jørgensen, er tilsyneladende enig i denne betragtning. Til Berlingske Søndag udtalte han i forgårs:

»Jeg mener ikke, det er realistisk at tro, at man på det halve år, regeringen ønsker NATOs afgørelse udsat, kan tvinge en forhandling med Sovjet i gang.«

Det bør indgå i overvejelserne om et NATO-forhandlingsudspil, at der naturligvis også findes høje og duer i Sovjetunionen. Vi kan kun beklage, at der ikke findes en offentlig debat og en opinion, som kan gøre sig gældende. Men høje og duer findes der